

Bijlage 1: Gedragscode Integriteit

Introductie

Het vervullen van een publieke taak is een eervolle opdracht die hoge eisen stelt aan diegenen die dit doen. CDA'ers - betrokken op welke wijze dan ook - kenmerken zich door gedrag conform die hoge eisen en overeenkomstig de uitgangspunten en waarden van het CDA. Dit is een verwachting van CDA'ers richting CDA'ers. Het vertrekpunt is wat wij, als CDA'ers, over en weer van elkaar mogen verwachten. Om dit concreet te maken, is de Gedragscode Integriteit voor het CDA opgesteld. Deze code vult de verwachtingen concreet in aan de hand van de vier uitgangspunten van het CDA en specifiek geformuleerde gedragswaarden. Bovendien geldt deze code niet alleen voor het individueel handelen, maar ook voor collectief handelen van CDA'ers.

Uitgangspunten

Publieke gerechtigheid

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- de kernwaarden van de democratie en de rechtsorde respecteren en bevorderen;
- zich inzetten voor een betrouwbare overheid, die doet wat is beloofd;
- ervoor waken dat dienstbaarheid naar burgers niet omslaat in ombudspolitiek;
- reële beloften doen en dus niet de suggestie wekken dat de overheid alle problemen kan oplossen;
- de belangen van alle betrokkenen en van toekomstige generaties onafhankelijk meewegen in beslissingen en hierbij niet gevoelig zijn voor gunsten en dreigementen;
- zich inzetten voor en zelf voorbeeld zijn van een toegankelijke overheid, waarin CDA'ers ervoor zorgen, voor zover mogelijk, rechtstreeks toegankelijk te zijn voor burgers;
- de naleving van integriteitsstandaarden binnen het eigen werkkterrein krachtig bevorderen;
- oog hebben voor het morele draagvlak van de samenleving en met het oog daarop het gesprek zoeken met (levensbeschouwelijke en maatschappelijke) organisaties die waarden en waardebesef ontwikkelen en overdragen.

Solidariteit

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- zich inzetten juist voor de zwakken in de samenleving, voor wie de overheid een schild moet zijn;
- bevorderen dat mensen in allerlei geledingen voor zichzelf en elkaar zorg kunnen dragen en kunnen werken aan leefbare verhoudingen tussen mensen, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal;
- denken en doen vanuit een breed verantwoordelijkheidsbesef voor het overheidsbeleid als geheel en voor de samenleving en dus niet 'verkokerd' kijken naar alleen het eigen beleidsterrein.

Gespreide verantwoordelijkheid

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- de ruimte waarborgen voor burgers en hun geledingen om hun eigen verantwoordelijkheid voor zichzelf, voor elkaar en voor de samenleving waar te maken;
- zich ervoor inzetten dat ieder mens de ruimte krijgt de eigen talenten te ontplooien;

- de eigen (organisatorische) initiatieven van burgers stimuleren, er uiteraard van uit gaand dat ze binnen de grenzen van de wet blijven;
- op een open manier de dialoog met maatschappelijke organisaties en verbanden zoeken om tot een zo goed mogelijk beleid te komen.

Rentmeesterschap

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- zorgvuldig en transparant omgaan met publieke middelen en geen onnodige schulden maken die op de schouders van toekomstige generaties gaan rusten;
- zich medeverantwoordelijk weten voor het bewaren van het milieu en dus de duurzaamheid van economie, samenleving en overheid bevorderen en mee laten wegen in beslissingen;
- zich bij beslissingen ook rekenschap geven van de kansen van toekomstige generaties en dus niet op een onverantwoorde manier lasten naar hen doorschuiven;
- het respectvolle beheer van overgeleverde cultuur bevorderen, van historische en waardevolle gebouwen en landschap tot en met kunst en taal;
- de creatieve vernieuwing van de cultuur stimuleren en verloedering tegengaan.

Gedragswaarden

Naast deze leidende politieke waarden zijn er zeven 'gedragswaarden' die leidend zijn voor een integer CDA'er.

Betrokken

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- de problemen van alle mensen hen aan het hart gaan;
- aantoonbaar maatschappelijk betrokken zijn, wat zij bijvoorbeeld hebben getoond door het bekleden of bekleed hebben van meerdere functies in maatschappelijke organisaties, zowel bezoldigd als onbezoldigd;
- bij hun beslissingen het belang van de burgers boven hun privébelang stellen en de schijn van vermenging van deze twee vermijden.

Onkreukbaar

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- zich niet laten intimideren door maatschappelijke druk of druk van de media;
- een onafhankelijk oordeel kunnen vellen;
- niet gevoelig te zijn voor gunsten van welke aard dan ook.

Moedig

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- keuzes durven te maken ook als die bij bepaalde groepen impopulair zijn;
- als zij dat nodig vinden, burgers ook durven tegen te spreken;
- beslissingen niet voor zich uitschuiven, maar verantwoordelijkheid nemen als dat nodig is;
- grensoverschrijdend gedrag van mede-politici of van burgers niet accepteren of bagatelliseren en dus ook officieel aangifte doen als hier aanleiding voor is.

Communicatief

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- het vanzelfsprekend vinden om hun voorgenomen beslissingen uit te leggen aan burgers, met hen actief in debat te gaan en hen te overtuigen dan wel zich te laten overtuigen waarom een bepaalde beslissing in het algemeen belang is;
- zorgvuldig luisteren, zowel naar degenen die zich luid laten horen als naar degenen die zichzelf niet of zo goed voor het voetlicht brengen (de stille meerderheid);
- zichzelf scherp houden, door actief op zoek te gaan naar tegengeluiden;
- bij beslissingen uit kunnen leggen vanuit welke achterliggende waarden zij tot hun beslissing gekomen zijn.

Transparant

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- hun persoonlijk gedrag, ook privé, zo is dat het altijd de toets der kritiek kan doorstaan;
- openheid over beleidsplannen, persoonlijke en professionele contacten en financiën vanzelfsprekend vinden;
- als zij aangesproken worden op het maken van vermeende fouten, politiek of persoonlijk, zoveel mogelijk openheid van zaken geven, zodat hierover op een adequate manier verantwoording kan worden afgelegd.

Bezonnen

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- kalmte bewaren ook als er rond incidenten een hype-sfeer ontstaat;
- nadenken over de basiswaarden die aan een beslissing ten grondslag liggen;
- de lange termijn gevolgen van beslissingen goed meewegen.

Respectvol

CDA'ers kenmerken zich doordat zij:

- respectvol omgaan met ieder, ook al verschillen zij hemelsbreed in politieke overtuiging of sociale of culturele achtergrond;
- de door hen gebezigde taal zorgvuldig is, niet grof of kwetsend naar mensen of groepen, en goede werkrelaties niet frustreert;
- als goede rentmeesters verantwoordelijk omgaan om met de hen ter beschikking gestelde middelen.

Dilemma's en overtredingen

Als CDA'er kom je in veel verschillende situaties terecht. Vaak is helder waar de grens ligt van wat kan en wat niet kan. De Gedragscode Integriteit draagt hieraan bij door concrete verwachtingen te formuleren die zijn gebaseerd op de uitgangspunten van het CDA en op zeven gedragswaarden.

Evenzo kan het gebeuren dat het onduidelijk is of iets wel kan of niet. In dat geval doet zich een dilemma voor. Ook hier kan de Gedragscode Integriteit bij helpen.

Spiegeltest

Als twijfel bestaat over de handelswijze, doe dan de spiegeltest. Kijk in de spiegel en stel jezelf de volgende vragen:

- Is het legaal wat ik ga doen?
- Is het in lijn met de uitgangspunten en gedragswaarden van de code?
- Vind ik het vervelend als anderen (andere CDA'ers, mijn gezin of burgers) weten wat ik heb gedaan?
- Neem ik verantwoordelijkheid voor wat ik ga doen?

Aan de hand van deze vragen kan je de situatie kritisch evalueren door in de spiegel te kijken.

Dilemma's delen

Kom je er alleen niet uit? Bespreek de situatie met CDA'ers uit je omgeving of anderen die dicht bij je staan. Ook kan je contact opnemen met een medewerker van het CDA Partijbureau.

Overtredingen

Als je een (mogelijke) overtreding constateert bij een CDA'er, begint het bij het aanspreken van die CDA'er. Je kan hem/haar hierbij confronteren met de uitgangspunten en gedragswaarden uit de gedragscode. Als dit ontoereikend is, kan op verzoek van jouw afdelingsbestuur of van het landelijk bestuur een integriteitsonderzoek ingesteld worden. Dergelijke meldingen worden altijd onderzocht. Dit gebeurt door de Integriteits- en Royementscommissie. De commissie toetst het gedrag van de kandidaat aan de geldende waarden en normen, waaronder de gedragscode. Zij brengt verslag uit aan het landelijk bestuur en kan hierbij adviseren dat disciplinaire maatregelen opgelegd worden.

Repercussies als gevolg van het melden van een (vermoeden van een) integriteitsschending, zijn ten strengste verboden. Het landelijk bestuur en/of het afdelingsbestuur waken ervoor dat meldingen die te goeder trouw zijn gemeld, negatieve gevolgen heeft voor de melder. Het maken van valse beschuldigingen van integriteitsschendingen is niet toegestaan.